

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
της
ΞΑΝΘΙΠΠΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ
Καθηγήτριας ΠΕ02
ΜΑ στην Ιστορία της Τέχνης
PhD στη Μουσειοπαιδαγωγική

Τίτλος: «Ονειρεύομαι μια λιτή εφημερία»

Γνωστικό αντικείμενο της Διδακτικής Πρακτικής

Νέα Ελληνική Γλώσσα - Β΄ Γυμνασίου

Ιδιαίτερη περιοχή του γνωστικού αντικείμενου

8^η ενότητα: Συζητώντας για σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα –
(Υπερ)καταναλωτισμός

Σκοπός και Στόχοι της Διδακτικής Πρακτικής

Γενικός Σκοπός είναι να πάρουν θέση οι μαθητές σε σημαντικά κοινωνικά ζητήματα και συγκεκριμένα να προσεγγίσουν την έννοια της ολιγάρκειας ως αντίθετη αυτής του (υπερ)καταναλωτισμού.

Επιμέρους Στόχοι

1) Ως προς το γνωστικό αντικείμενο:

- α) να αναγνωρίσουν τα διάφορα κειμενικά είδη, όπως προσωπικές μαρτυρίες, άρθρο, περιγραφή εικαστικού έργου, πολυτροπικές αφηγήσεις, διάλογος σε δραματοποιημένο κείμενο,
- β) να εξασκηθούν στην συγγραφή παραγράφου που έχουν, ήδη, διδαχτεί (δομή και τρόποι ανάπτυξης παραγράφου, Ενότητα 1^η του σχολικού βιβλίου),
- γ) να επισημάνουν την αξία της επιχειρηματολογίας και να εξοικειωθούν με τη γλώσσα αυτής (ενότητα 8 του βιβλίου).

2) Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία:

- α) να συνειδητοποιήσουν τη δύναμη του πολυτροπικού κειμένου, με το οποίο είναι εξοικειωμένοι, ήδη, από την α΄ γυμνασίου,
- β) να διευρύνουν τη φαντασία τους και να εκφραστούν δημιουργικά,
- γ) να ασκήσουν την κριτική τους μέσα από τη σύγκριση,
- δ) να ανακαλύψουν αντιστοιχίες μεταξύ οπτικών και λεκτικών μορφών τέχνης,
- ε) να ασκηθούν στην διερεύνηση και κατανόηση της χρήσης εκφραστικών μέσων,
- στ) να μάθουν να συνεργάζονται και να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους μέσω της ενεργούς συμμετοχής,

Χρονική Διάρκεια: 3 διδακτικές ώρες (180΄)

Περιγραφή Διδακτικής Πρακτικής

1^η Διδακτική Ώρα (45΄)

Στη φάση αφόρμησης προβάλλουμε στο διαδραστικό πίνακα δύο ζωγραφικά έργα από «Τα στοιχειώδη» του Χρήστου Μποκόρου, την «Ανθισμένη Γη» και τον «Έναστρο Ουρανό».

1^ο Στάδιο: Τίθενται στα παιδιά ερωτήματα, όπως:

Τι βλέπετε; Τι μυρίζετε; Τι ακούτε; - Περιγραφική ανάλυση των έργων μέσα από εικόνες (οπτικές, οσφρητικές, ακουστικές) (5΄)

2° Στάδιο: Ποια είναι η οπτική γωνία του ζωγράφου; Πώς σας φαίνονται τα χρώματα, τα σχήματα, η στάση των ανθρώπινων μορφών; - Αισθητική εμπειρία των εικόνων. (8')

3° Στάδιο: Αναθέτουμε στα παιδιά να αναζητήσουν συμβολισμούς και τη βαθύτερη ερμηνεία των δύο έργων μέσα από τη συγκριτική τους μελέτη. Τι μπορεί να αισθάνονται οι δύο μορφές που απεικονίζονται; Τι σκέφτονται; Ποια είναι η ιστορία τους; (12')

4° Στάδιο: Αξιοποιούμε όλα τα παραπάνω, καθώς και ένα βίντεο για τον Χρήστο Μποκόρο (<https://www.youtube.com/watch?v=W6izYEFQvk>), ζητώντας από τα παιδιά να καταγράψουν τις σκέψεις τους για τον τίτλο «*Τα Στοιχειώδη*». Ποια είναι τα στοιχειώδη για τους ίδιους; (15')

2η Διδακτική Ώρα (45') – Δημιουργικές δραστηριότητες

Αρχικά αναζητούμε τον ορισμό της λέξης '(υπέρ)καταναλωτισμός'. Θέτουμε ερωτήματα, όπως: Τι οδηγεί σε αυτόν; Ποιες είναι οι συνέπειες για τον ίδιο τον άνθρωπο ή το περιβάλλον; Ποια είναι η αντίθετη με αυτόν έννοια; Αναζητούμε και τα συνώνυμά της. (6')

Μοιράζουμε φυλλάδιο με επιλογές κειμένων:

α) το ακόλουθο απόσπασμα από δοκίμιο του Νίκου Τσούλια με τίτλο «*Η αρετή της oligάρκειας και η δυναστεία του καταναλωτισμού*» (<https://www.fractalart.gr/i-areti-tis-oligarkias-kai-i-dynasteia-tou-katanalotismou/>):

«Η oligάρκεια είναι μια όμορφη αρετή. Είναι μια κατάκτηση ζωής το να ισχυρίζεσαι ότι «αυτό μου αρκεί», ότι «μου αρκεί το λίγο», γιατί το «πολύ» δεν υπάρχει, είναι πάντα στη σκιά του «περισσότερου». Η oligάρκεια είναι αντίληψη και στάση ζωής. Είναι μια άσκηση ζωής. Δίνει την προνομιακή δυνατότητα στον άνθρωπο να στοχαστεί επί των πνευματικών αναζητήσεών του. Του δίνει το βήμα για να μην υποταχθεί στην αναγκαία μεν υλική προϋπόθεση της ζωής αλλά να μην τη θεωρήσει ως κύρια ή και μοναδική αποστολή του!»

β) απόσπασμα από ποίημα που δημοσίευσε ο blogger 'βιολιστής στη στέγη' με τίτλο «*Παράθυρα χωρίς θέα*»

*Μπορώ να γίνω ευτυχισμένος με τα πιο απλά πράγματα
και με τα πιο μικρά.*

Και με τα καθημερινότερα των καθημερινών.

Μου φτάνει που οι εβδομάδες έχουν Κυριακές.

Μου φτάνει που τα χρόνια φυλάνε Χριστούγεννα για το τέλος τους.

Που οι χειμώνες έχουν πέτρινα, χιονισμένα σπίτια.

Που ξέρω ν' ανακαλύπτω τα κρυμμένα πετροράδικα στις κρυψώνες τους.

Μου φτάνει που μ' αγαπάνε τέσσερις άνθρωποι.

Πολύ...

Μου φτάνει που αγαπάω τέσσερις ανθρώπους.

Πολύ...

Που ξοδεύω τις ανάσες μου μόνο γι' αυτούς.

Που δεν φοβάμαι να θυμάμαι.

Που δε με νοιάζει να με θυμούνται.

Που μπορώ και κλαίω ακόμα.

*Και που τραγουδάω... μερικές φορές...
Που υπάρχουν μουσικές που με συναρπάζουν.
Και ευωδιές που με γοητεύουν...*

γ) γελοιογραφία με θέμα τον υπερκαταναλωτισμό

Angel Boligan: Χωρίς λόγια

δ) απόσπασμα από τα τελευταία λόγια του Steve Jobs:

[...] Τον πλούτο που έχω κερδίσει στη ζωή μου δεν μπορώ να τον πάρω μαζί μου. Αυτό που μπορώ να πάρω μαζί μου είναι μόνον οι αναμνήσεις που τυλίχτηκαν από την αγάπη. Αυτός είναι ο πραγματικός πλούτος που θα σας ακολουθεί, θα σας συντροφεύει, δίνοντάς σας τη δύναμη και το φως για να συνεχίσετε.

Η αγάπη μπορεί να ταξιδέψει χιλιάδες μίλια. Η ζωή δεν έχει όρια. Πηγαίνετε όπου θέλετε να πάτε. Φτάστε όσο ψηλά θέλετε να φτάσετε. Είναι όλα στην καρδιά σας και στα χέρια σας (Πηγή: <https://pireasnow.gr/epikaira-oso-pote-ta-teleytaia-logia-t/>).

Τα παιδιά χωρίζονται σε 4 ομάδες των 5-6 ατόμων. Επιλέγουν έναν από τους δύο πίνακες του Μποκόρου που προβάλλονται στον διαδραστικό πίνακα και ένα από τα 3 αποσπάσματα ή τη γελοιογραφία που τους δόθηκαν.

Ομάδα Α: Οι μαθητές και οι μαθήτριες, με βάση τον ορισμό του Ν. Τσούλια για την ολιγάρκεια (α) θα πρέπει να καταγράψουν το περιεχόμενο της βαλίτσας του άνδρα ή της γυναίκας που απεικονίζονται στους πίνακες, εάν αποφάσιζαν να φύγουν εσπευσμένα από τον τόπο τους. Διευκρινίζουμε πως εκτός από αντικείμενα, μπορούν να συμπεριλάβουν και συμβολικές έννοιες. Με βάση αυτά σκιαγραφούν τους χαρακτήρες των απεικονιζομένων προσώπων.

Ομάδα Β: Τα μέλη της θα πρέπει να παρουσιάσουν έναν εσωτερικό μονόλογο του προσώπου που απεικονίζεται είτε στον έναν είτε στον άλλον πίνακα (αφηγηματική

τεχνική με την οποία είναι εξοικειωμένοι/ες από το μάθημα των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας), αξιοποιώντας τους στίχους από το ποίημα (β). Εναλλακτικά, μπορούν να γράψουν το δικό τους ποίημα που ξεκινά με τις λέξεις: «*Μου φτάνει...*».

Τα μέλη της **3^{ης} ομάδας** σχολιάζουν τη γελοιογραφία (γ), αναζητώντας και τους συμβολισμούς αυτής (π.χ. σύνδεση με την ταινία Τιτανικός) και καταγράφουν συναισθήματα και σκέψεις των δύο προσώπων σε σύγκριση με τον άντρα και τη γυναίκα στα έργα του Μποκόρου. Εξηγούμε πως θα πρέπει να ταυτιστούν μαζί τους και το κείμενό τους να έχει τη μορφή ημερολογίου με το οποίο είναι εξοικειωμένοι, ήδη, από την Α΄ γυμνασίου.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες στην **4^η ομάδα** παίρνουν συνέντευξη από τον άνδρα ή τη γυναίκα στους πίνακες του Μποκόρου. Έχοντας σχεδιάσει το προφίλ τους, θέτουν ερωτήματα με βάση το απόσπασμα από τα λόγια του Jobs (δ), όπως: Τι θεωρείτε σημαντικό στη ζωή σας, αυτή τη στιγμή; Ποιες είναι οι πιο όμορφες αναμνήσεις σας; Τι ονειρεύεστε για το μέλλον; Η άσκηση μπορεί να έχει τη μορφή δρώμενου ανάμεσα σε δημοσιογράφο και συνεντευξιαζόμενο.

Δίνεται, ακόμη, η δυνατότητα σε μαθητή/τρια της ομάδας να συντάξει σχετικό άρθρο, σε μεταγενέστερο χρόνο, προς δημοσίευσή του στην εφημερίδα ή την ιστοσελίδα του σχολείου.

Όλες οι ομάδες έχουν στη διάθεσή τους 15 λεπτά.

Στη συνέχεια, παρουσιάζουν στην ολομέλεια τα αποτελέσματα της εργασίας τους. Με αυτόν τον τρόπο εξασκούνται στον προφορικό λόγο κι εξοικειώνονται με το κοινό που τους παρακολουθεί. Σέβονται κι ακούν τους συμμαθητές τους εξασκώντας την κριτική τους σκέψη και διαμορφώνοντας την προσωπική τους άποψη.

Ο χρόνος που έχουν στη διάθεσή τους είναι 5 λεπτά για την κάθε ομάδα.

Ως άσκηση στο σπίτι, τα παιδιά αναλαμβάνουν να ζωγραφίσουν ή να φωτογραφίσουν τα στοιχειώδη για τους ίδιους συμπληρώνοντας την εικόνα με μια εμβληματική φράση, ένα μότο ζωής.

3^η Διδακτική Ώρα (45΄)

Σε επίπεδο αναστοχασμού, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα μπορούσαν να φανταστούν ότι τα έργα του Μποκόρου αποτελούν εξώφυλλα βιβλίων ή αφίσες από κινηματογραφικά ή θεατρικά έργα. Ποιος θα ήταν ο τίτλος και ποια η υπόθεση; Τι θα έγραφαν στο οπισθόφυλλο του βιβλίου ή πώς θα 'έντυναν' μουσικά την ταινία ή την παράσταση;

Καλούνται, ακόμη, να συζητήσουν με βάση το ακόλουθο ερώτημα: *Η πίστη μας στην επικρατούσα άποψη «καταναλώνω, άρα υπάρχω» αποτελεί εμπόδιο στην προσπάθειά μας να αναγνωρίσουμε τα ουσιαστικά αναγκαία και να κατακτήσουμε την αληθινή αξία της ζωής;* Η συζήτηση μπορεί να πραγματοποιηθεί με τη μορφή αγώνα επιχειρηματολογίας ανάμεσα σε δύο ομάδες (debate).

Τέλος, με τα έργα τους, ζωγραφικά και φωτογραφικά, που ετοίμασαν στο σπίτι δημιουργούν ένα μεγάλο κολάζ για να το αναρτήσουν στην τάξη τους.